

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 2

van **ROOSMARIJN BECKERS**

datum: 27 september 2021

---

aan **BEN WEYTS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

Inspectie levensbeschouwelijke vakken - Opdracht en kwaliteit

In een vorige schriftelijke vraag bevroeg ik de minister over de opdracht, de taaklast en de kwaliteit van de inspectie levensbeschouwelijke vakken^[1]. In het antwoord verduidelijkte de minister zijn voornemens uit een eerder interview in Knack en stelde dat hij, door middel van overleg tussen de inspecteur-generaal, vertegenwoordigers van het ministerie van Onderwijs en Vorming en de inspecteurs-adviseurs van de levensbeschouwelijke vakken (het zogenaamde SOLO-overleg), constructieve kwaliteitsinjecties wil geven aan de laatstgenoemde inspecteurs. Dit betreft een streven naar een meer volwaardig kwaliteitsdenken voor de levensbeschouwelijke vakken, o.a. via een sterkere samenwerking tussen de onderwijsinspectie en de inspectie levensbeschouwelijke vakken.

Ik citeer hierbij uit het antwoord van de minister:

“Ik vind het dan ook belangrijk dat de expertise en ervaring op het vlak van kwaliteitszorg en -bewaking, die aanwezig is bij de onderwijsinspectie, kan doorstromen naar de inspectie levensbeschouwelijke vakken. (...) Het komt er dus ook op aan de huidige aanzetten tot een meer volwaardig kwaliteitsdenken over de levensbeschouwelijke vakken verder te versterken. Gezien de betrokkenheid van uiteenlopende instanties, vraagt dit traject heel wat overleg en afstemming, en zal het sowieso over langere termijn verlopen.”

Op 27 januari 2021 brachten de hoofden van de erkende instanties samen met de inspecteur-generaal Lieven Viaene een Charter van de inspecteurs-adviseurs voor levensbeschouwelijke vakken^[2] uit, zijnde een gemeenschappelijk document van de erkende instanties/vereniging: met daarin hun algemene opdracht, taakinvulling, kerntaken, waarden van waaruit gewerkt wordt, ... in vervat. Het charter noemt vijf kernopdrachten van de levensbeschouwelijke inspectie:

- het toezien op de naleving van alle wettelijke en reglementaire voorschriften m.b.t de cursus godsdienst/niet-confessionele zedenleer;
- het begeleiden van de leraar belast met het levensbeschouwelijk onderricht en het ontwikkelen en stimuleren van initiatieven inzake diens vakbekwaamheid;
- het ondersteunen van de levensbeschouwing en het levensbeschouwelijk vakgebied in het kader van het pedagogisch project van de desbetreffende scholen;
- het beoordelen van de beroeps- en pedagogische bekwaamheid van de leraar levensbeschouwelijke vakken;
- Het uitbrengen van beleidsadviezen over het onderwijs, meer bepaald de levensbeschouwelijke vakken.

**Vlaams
Parlement**

In het charter staat onder andere dat alle inspecteur-adviseurs het Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden (EVRM), de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens (UVRM), de internationale rechten van het kind, de nationale rechten zoals vastgelegd in de Grondwet van dit land en de verklaring inzake discriminatie op grond van godsdienst en overtuiging van de Verenigde Naties moeten eerbiedigen.

1. In hoeverre is de minister actief betrokken geweest bij de opmaak van het charter van de inspecteurs-adviseurs voor levensbeschouwelijke vakken? Indien ja, wat was hierbij zijn input?
2. In de waarborgen bij het charter staat o.a. deze maatregel: "Inbreuken op de naleving van dit charter worden gemeld aan de inspecteur-generaal, aan de erkende instantie/de erkende vereniging en eventueel aan de bevoegde minister."
  - a) Kan de minister toelichten hoe deze procedure verloopt in het geval een bepaalde inspecteur zich niet zou houden aan de bepalingen uit het charter?
  - b) Zijn aan de minister al dergelijke voorvallen bekendgemaakt? Indien ja, wat waren daarvan dan de gevolgen?
3. Buiten het genoemde charter dat vooral enkele algemene principes op papier zet, zijn er vanuit dat zogenaamde SOLO-overleg effectief concrete initiatieven genomen bij de inspecteurs-adviseurs van (alle/meerdere/een van) de levensbeschouwelijke instanties die de aard en praxis van hun opdracht kwaliteitsvoller moeten maken?
4. Inspecteurs-adviseurs kunnen ook lessen waarin doelen uit de Vlaamse eindtermen rond burgerschap verwerkt onder de loep nemen en beoordelen, zij het dan normaliter enkel over het puur levensbeschouwelijke van die lessen. Immers, daar waar de levensbeschouwelijke inspectie de inhoudelijke levensbeschouwelijke invulling controleert, bekijkt de onderwijsinspectie de bijdrage van deze projecten aan het bereiken van de opgelegde eindtermen, zoals de minister ook bevestigde in respons op mijn vorige schriftelijke vraag.

Zeker gezien de recente beslissing inzake de mogelijkheid tot invoering van het vak Interlevensbeschouwelijke Dialoog (IDL) in de derde graad van het GO! ten koste van een van de twee uren levensbeschouwing, lijkt dit een gegeven dat steeds vaker zal voorkomen. In een recente vraag om uitleg van collega Laeremans^[3] omtrent dat nieuwe vak en wie het zal controleren antwoordde de minister echter: "De inhoud [[van het vak IDL]] **zal** inderdaad worden beoordeeld door de inspectie levensbeschouwelijke vakken. De realisatie van de eindtermen burgerschap **kan** door de gewone onderwijsinspectie worden gecontroleerd." Deze uitspraak leek me dan weer wat eigenaardig aangezien het suggereerde dat de inspecteurs-adviseurs ook inhouden gelinkt aan de eindtermen burgerschap zullen bekijken en beoordelen.

Kan de minister enige opheldering geven? mag een inspecteur-adviseur levensbeschouwing ook inhoud bekijken en beoordelen die eigenlijk de Vlaamse eindtermen burgerschap omvat? Mag dit uitzonderlijk binnen dat vak IDL of mag dit ook binnen gewone levensbeschouwelijke lessen die middels de interlevensbeschouwelijke competenties (ILC's) eindtermen burgerschap aanraken? Of heeft de minister zich hier slecht uitgedrukt en blijft de scheidingslijn tussen de levensbeschouwelijke inhoud en de inhoud gerelateerd in burgerschap wat betreft de controle strikt gescheiden?

5. Een van de huidige taken van de inspecteurs-adviseurs levensbeschouwelijke vakken is de externe ondersteuning en de beoordeling van de beroepsbekwaamheid en de

pedagogische bekwaamheid van de betrokken leerkrachten. Het spreekt voor zich dat leerkrachten levensbeschouwing een vereist of voldoende geacht bekwaamheidsbewijs dienen te hebben (bv. een lerarenopleiding met een levensbeschouwelijk vak als onderwijsvak of een bachelor/master theologie en/of godsdienstwetenschappen). Maar daar bovenop is om een levensbeschouwelijk vak te mogen geven ook een mandaat en/of toestemmingsformulier nodig van de desbetreffende levensbeschouwelijke instantie. Echter, in de praktijk blijkt dat hier nogal wat vragen bij zijn.

Eenzijds zijn er onduidelijkheden wat betreft de exacte kwalificaties, zowel de academische (bv. 'Zou ik met dit diploma dit vak kunnen geven?') als de levensbeschouwelijk-affectieve (bv. 'Ik ben niet gedoopt, mag ik dan godsdienst geven?'). Zeker bij houders van een diploma dat valt onder de categorie 'andere', maar die (gezien het lerarentekort ook in de levensbeschouwelijke vakken erg nijpend is) zich willen wenden tot het geven van het vak levensbeschouwing, is niet altijd duidelijk of ze hiertoe wel in aanmerking kunnen komen.

Anderzijds noemen velen de procedure bij bepaalde levensbeschouwelijke vakken om dat mandaat en/of toestemmingsformulier te krijgen, weinig doorzichtig[4].

Zal de minister met de erkende instanties overleg plegen opdat zij zowel wat betreft de benodigde kwalificaties (academische alsook levensbeschouwelijk-affectieve) alsook de procedure transparanter communiceren voor potentiële aspirant-leraren levensbeschouwing?

6. De minister stelde dat klachten inzake levensbeschouwelijke lessen op dit moment eerder verspreid binnenkomen bij diens kabinet, bij de administratie (via de bestaande meldpunten), bij de onderwijsinspectie, en bij de levensbeschouwelijke inspectie, maar dat men op dit moment niet beschikt over een globaal beeld van de klachten die binnenkomen en op welke levensbeschouwing ze betrekking hebben.

Zal de minister hierin verandering brengen en een status quaestionis opmaken van de pijnpunten die via deze kanalen aanhangig worden gemaakt bij zowel de Vlaamse diensten als bij de levensbeschouwelijke instanties? Indien niet, waarom dan niet?

7. Schooldirecties hebben binnen de huidige regelgeving wel degelijk de bevoegdheid om leraren levensbeschouwelijke vakken te beoordelen op hun algemeen functioneren. Om het pedagogisch functioneren te kunnen beoordelen, mag de directie de levensbeschouwelijke vakken ook bijwonen. Maar een directeur uit een niet-confessionele koepel kan zich niet uitspreken over een leraar levensbeschouwing als het een puur vakinhoudelijke kwestie betreft. Indien de directie vragen zou hebben bij de vakinhoudelijke aspecten, kan contact worden opgenomen met de betrokken inspecteur-adviseur. Als een directeur oordeelt dat het betrokken personeelslid - wat de niet-vakinhoudelijke aspecten betreft - onvoldoende functioneert, kan hij een negatieve evaluatie opstellen. In respons op mijn vorige vraag stelde de minister: "Ik heb de indruk dat niet alle directies zich bewust zijn van de mogelijkheden waarover zij op dit moment al beschikken."

Zal de minister de scholen hieromtrent (beter) informeren? Welke eventuele initiatieven zal hij hiertoe nemen?

[1] Schriftelijke vraag nr. nr. 180 van 27 januari 2021

[2] <https://www.onderwijsinspectie.be/sites/default/files/atoms/files/20210127%20-%20CHARTER%20VAN%20DE%20INSPECTEURS%20%28gecorrigeerd%29.pdf>

[3] Vraag om uitleg nr. 4224 (2020-2021)

[4] Zelf weet ik dat bv. bij rooms-katholieke godsdienst inzake de procedure er enkele jaren geleden een zekere stroomlijning gebeurd is tussen de bisdommen en alles nu gecentraliseerd en overzichtelijk is samengebald via de Thomas-website: <https://www.kuleuven.be/thomas/page/erkende-instantie-mandaten/>

BEN WEYTS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

ANTWOORD

op vraag nr. 2 van 27 september 2021

van **ROOSMARIJN BECKERS**

---

1. Het charter, dat betrekking heeft op de volledige opdracht en het ambt van de inspecteurs-adviseurs, is een initiatief van de Erkende Instanties & Vereniging van de levensbeschouwelijke vakken.

Principieel ondersteunt het charter de dubbele opdracht die de inspecteurs-adviseurs ontvangen, enerzijds van hun Erkende Instantie of Vereniging en anderzijds van de Vlaamse overheid, en van de verplichtingen opgelegd in artikel 9 van het inspectie- en begeleidingsdecreet van de levensbeschouwelijke vakken.

Het charter van 27 januari 2021 is een update van het document met dezelfde naam dat al ingevoerd werd na het van kracht worden van het decreet van 1 december 1993 betreffende de inspectie en begeleiding van de levens-beschouwelijke vakken. Bij dit eerste charter waren (nog) niet alle instanties opgenomen om de eenvoudige reden zij op dat moment nog niet bestonden. In casu waren de erkende instanties van de islamitische godsdienst en van de anglicaanse godsdienst er in 1993 nog niet bij. Zij ondertekenen nu dit charter, en van de gelegenheid is gebruik gemaakt om de tekst te actualiseren. Het charter verduidelijkt en concretiseert een aantal ambtsverplichtingen van de inspecteurs levensbeschouwelijke vakken.

2. In het decreet van 1 december 1993 is duidelijk aangegeven hoe de bevoegdheidsverdeling is tussen de Erkende Instanties en Vereniging en de inspecteur-generaal. Als er inbreuken worden vastgesteld, dan zal er conform deze bevoegdheidsverdeling worden gehandeld. De inspecteur generaal heeft op regelmatige basis overleg met de verantwoordelijken van de Erkende Instanties en Vereniging, waardoor contact wordt vergemakkelijkt. Als er klachten komen dan kunnen deze worden doorgegeven aan de inspecteur-generaal voor verdere opvolging.
3. Er zijn enkele initiatieven geweest waarbij de inspecteur-generaal, soms samen met inspecteurs een toelichting heeft gegeven bij de evoluties, methodologie en instrumenten van de onderwijsinspectie. Er zijn ook afspraken lopende rond openstellen van vormingen voor zowel de onderwijsinspectie als de inspectie levensbeschouwelijke vakken.
4. Het is inderdaad zo dat deze overlapping van actoren in het bereiken van deze eindtermen mogelijk verwarring kan geven. Nochtans is de bevoegdheidsscheiding helder en ook opgenomen in een document dat op de website van de onderwijsinspectie is te vinden. (zie [20190423 - Transversale ET in LBV.pdf \(onderwijsinspectie.be\)](#)). Dit document werd al enkele jaren geleden opgemaakt naar aanleiding van ontwikkelingen inzake interlevensbeschouwelijke competenties op school. In 2013 en 2016 zijn er over interlevensbeschouwelijke competenties engagementsverklaringen uitgewerkt. De mogelijkheid om met die werking bij te dragen tot de realisatie van bepaalde eindtermen is daarin geregeld. Deze praktijk bestaat dus al enige tijd in ons onderwijs.

Concreet komt het hier op neer: alle eindtermen moeten worden aangeboden en geëvalueerd in de niet-levensbeschouwelijke vakken. Het is door de inhoud van

bepaalde eindtermen evident dat deze ook worden inge oefend en soms worden geëvalueerd in een levensbeschouwelijk vak. Om die bijdrage te valoriseren kan de onderwijsinspectie hiervan kennis nemen. Het kan echter nooit zo zijn dat bepaalde inhouden uit de eindtermen exclusief worden aangeboden en geëvalueerd in het levensbeschouwelijk vak.

5. De bekwaamheidsbewijzen voor de levensbeschouwelijke vakken zijn in de regelgeving opgenomen en zijn dus helder en transparant. Naast het bekwaamheidsbewijs heeft men een voordracht nodig van de bevoegde erkende instantie of vereniging. Dat is een uitvloeisel van de vrijheid van godsdienst.
6. Omdat er een duidelijke bevoegdheidsverdeling is tussen de Erkende Instanties en Vereniging en de overheid is het ook niet mogelijk hier overkoepelend een initiatief te nemen.
7. Deze informatie werd reeds op de agenda gebracht van het OSLO overleg, waar de onderwijsverstrekkers de EI/V ontmoeten. De onderwijsverstrekkers engageerden zich om via hun eigen kanalen met de directeurs deze informatie te delen.